

# Vad är Rasa?

Brev från Svami Sadananda Dasa  
till Vamandas 16/4-56

Fotnoter och kommentarer inom rätvinkliga parenteser av utgivarna

Till svenska: Kid Samuelsson

© Kid Samuelsson och Katrin Stamm 2011

*Den världsliga rasan* är beroende av en särskild teknik hos diktaren, som själv upplever en estetisk *njutning* och vars verk framkallar en upplevelse av njutning hos läsaren. Oberoende av njutningens art, vare sig det är en till sinnlighet sporrad njutning eller en njutning som utlöser en finare mänsklig känsla, så rör det sig ändå om njutning (bhoga).

*Den Gudomliga rasan* är raka motsatsen till detta. Bhaktan – den som har erhållit bhakti, tjänandets kraft och är utan minsta spår av förväntan om glädje eller ens att ta emot glädje för sig själv – tjänar med ögon, hjärta, öron etc. etc.; skådespelaren här på bhakta-scenen har helt enkelt denna kraft av tjänande, och framförandet av bhakti-dramat eller dikten är i sig tjänande utan varje förväntan om eller mottagande av glädje. Bhaktan vill alltså inte uppleva, smaka rasa etc., utan TJÄNA, ingenting annat än TJÄNA. Krishna vill tjäna bhaktan, bhaktan vill tjäna Krishna, utan förväntan om eller mottagande av glädje.

I det eviga riket är *cit-gestalten* Krishna hjälten och *cit-shakti-gestalterna* gopis hjältinnorna (lägg märke till skillnaden). Lila-situationen ändrar sig varje ögonblick – i varje ögonblick skyndsamt, nytt tjänande. I det eviga riket, i Goloka eller i Vraja (vilket är synligt under en tid på jorden), utlöser dessa lila-situationer bestämda reaktioner för *dens skull* som är föremål för tjänandet (för Krishna: gopis, för gopis: Krishna). *Detta prema-TJÄNANDE blir till rasa.* Varken Krishna eller gopis ”upplever” rasa som föremål för sitt upplevande; deras tjänande är rasa. Reaktionerna på bestämda lila-situationer är former av tjänande; glädje, sorg, förfäran etc. är inte tillstånd som en person hamnar i, då

hon i den här världen står inför ett föremål för upplevandet och upplever något, utan glädje, sorg etc. är VÅGOR av rasa, vågor av *faktiskt TJÄNANDE*.

Bhakta-dramats bhakta tjänar ännu inte faktiskt [direkt], han tjänar ännu indirekt. Antingen är han ju fortfarande i en kropp formad av Mayas gunas eller så är han en parishada som *menar* att han har en kropp bestående av gunas. Han har i bästa fall prema-bhakti som gör honom värdig, att Gud, attraherad av denna prema-bhakti, viljan att tjäna, uppenbarar sig för honom som tjänandets objekt. När han hör eller framför dramat, så tjänar han ännu indirekt. Men då – på grund av identiteten mellan ordet Krishna [och Krishna Själv] eller mellan orden som beskriver eller uttrycker lilan [och den faktiska lilan] – lilan eller Krishna Själv lyser fram, då blir i detta ögonblick *viljan att tjäna till verkligt tjänande*, till rasa. Då *upplever* bhaktan emellertid inte rasa som ett objekt, utan hans *tjänande* har blivit rasa.

Om han upplever glädje, ananda, vet han alls inte, då han ju inte är sysselsatt med sig själv, utan med att tjäna Krishna. Observera: inte med att *uppleva Krishna eller lilan*, utan med att tjäna. Han är ”tanmaya”<sup>1</sup>, dvs. han är inte längre medveten om sig själv. Han är bara medveten om föremålet för tjänandet och tjänandet självt. När dramat är över upplever han inte: ”Ack, det var ett härligt bad i ananda”, utan då tjänandet ju helt och fullt blivit hans natur, hans väsen – hans hjärta, hans förstånd, hans sinnen, hans atma helt och fullt, uteslutande är genomströmmade av tjänandets kraft (jämför definitionen av bhava-bhakti i Bh.R.S.)<sup>2</sup> – tjänar han genast vidare, om än indirekt, och har alls ingen tid att reflektera över sig själv. På sin höjd gråter han över att han inte är i stånd att tjäna bättre och mer.

---

<sup>1</sup> tat-maya: detta-gjort = av samma natur; som en rödglödgd järnstång som har antagit eldens natur.

<sup>2</sup> I Svami Sadananda Dasas översättning av Bh.R.S. I.3.4 heter det: ”Bhakti i form av bhavabhakti är fullkomligt oberoende av alla mentala funktioner och ändå *uppenbarar* den sig i människans *empiriska* karaktär och mentala funktioner (manovrittau avirbhuya) och *blir till ett med hennes sinne*, karaktär, individualitet (elden antar formen av en järnstång, fastän den är helt oberoende och har sin egen kraft och existens).

Om Ni nu skulle mena att salighets-upplevelse följer som resultat av eller belöning för tjänandet, då glömm Ni att bhaktan, och ännu mycket mer just *gopin*, är helt identisk med tjänandet, och som Ni ju vet, *gopin* består av tjänande. Prema eller Guds-kärlek är alls inte något annat än tjänande. Det är tjänande som har sin grund i tjänarens bestämda personliga relation till Gud, en relation som motsvarar respektive form, gestalt, dräkt, beteende och karaktär.

De världsliga tingens eller den världsliga diktningens etc. *jordiska rasa* är emellertid resultatet av förverkligandet av *själviskt begär* som möjliggörs då det objekt som vi vill utnyttja för vår lust ställs till förfogande för vår exploateringslusta. Ett upplevande som inte stegrar, berikar, intensifierar oss själva, vår livskänsla, blir just aldrig (världslig) rasa – är helt enkelt ointressant. I den världsliga rasan – under en orgasm som ett sexuellt djur eller vid upplevelsen av en diktning [ett drama] genom en fiktiv (inbillad) identifikation med styckets hjälte – njuter medvetandet en situation av tillfällig semester från sitt jag. Rasa-upplevelse är här olja i lustens eld.

I *bhakti-rasa* däremot är atman inte bara vaken sedan länge, utan den rycks oavbrutet med i tjänandets ström. Parishadan har en *kropp och ande som består av tjänande-kraft*, han kan helt enkelt inte annat än tjäna. Premabhaktan som ännu finns på jorden och den evige premabhaktan kan inte göra annat än att tjäna, de kan inte, som tjänare i det tjänande som varar 24 timmar om dygnet, ens komma på blotta tanken: ”Jag vill uppleva, jag väntar mig att Gud nu ska besvara mitt tjänande och skänka mig glädje”. Tjänandet är lycka, även det lidande som uppstår då Krishna drar sig undan tjänandet, ty det är ju inte (själviskt) lidande över förlusten av egen lycka som det jordiska lidandet, utan lidande som beror på att Krishna undandrar sig tjänandet, vilket – som Krishna aldrig tröttnar på att betona i Shastrams – glädjer Honom Själv. Bhaktans lidande, när han inte kan tjäna Krishna, är lidande som beror på att *Gud* berövar sig glädjen.

I upplevande *utan bhakti* kan någon vilja begära rasa, men aldrig en bhakta som tjänar. Bhavuka [bhaktan på bhava-nivån] och rasika [bhaktan på rasa-nivån], vilken Bhagavatams uppmaning gäller: ”att dricka ... Bhagavatams

rasa” är en som inte längre kan något annat än att tjäna. Han ”dricker”, dvs. han hör och förstår hur bhaktas på de olika stadierna tjänar HONOM, han hör och förstår den rasa som är tjänande och i centrum för detta tjänande står för bhaktan Gud och för Gud bhaktan.

Detta ”drickande” är en form av tjänande; han lyssnar eftersom han inte kan annat, för att glädja Gud. Detta ”drickande” är inte en åskådares njutande eller upplevande, inte som när någon njuter och gläder sig och fäller glädjetårar över ett drama eller en dikt, utan raka motsatsen. Endast de som har uppnått denna höga nivå av tjänande kan överhuvudtaget förstå och värdera vad TJÄNANDE innebär. Hos de andra är det inte tal om något förverkligande av tjänandet (rasa).

Det vore ett grundfel att mena att på tjänandet följer sedan upplevande av rasa. Nej, tjänandet, bhaktin själv, blir rasa. Tjänande som rasa är aldrig föremål för upplevandet av rasa, ty tjänandet självt är det ju som upplever tjänandet som rasa. Tjänande upplever tjänande, rasa upplever rasa. Så länge någon ännu inte genom tjänandet självt helt blivit tjänande kan han överhuvudtaget inte veta något om tjänande och rasa och när han helt har blivit tjänande, då kan han ännu mindre uppleva rasa, ty då har han utöver tjänandet alls ingen tid och möjlighet att överhuvudtaget tänka på sig själv och vad som försiggår inom honom.

Gud bryr sig inte det minsta om dem som vill tjäna Gud (???) för att uppleva lycka och att Gud därigenom ska glädja *dem*. Ordet bhakti betyder tjänande; ”nirguna-bhakti börjar med en tro på tjänandet av Mig”. Det vore fel i grunden att tänka att det sedan slår om på en högre nivå till förväntan och önskan om att Gud ska tjäna en genom att skänka en glädje! Alla som tänker så är djur, enligt Krishnas Egna ord (Bha. X.32.20)<sup>3</sup>.

---

<sup>3</sup> *naham tu sakhyo bhajato 'pi jantun bhajamyamisham anuvritti-vrittaye, yathadhano labdhadhane vinashte taccintayanyannibhrito na veda.* – ”Men Jag, oh väninnor, tjänar inte dem, som är som djur utan riktig kunskap, även om de själva tjänar – och det är just på grund av att de ska erhålla den rätta böjelsen för ett tillbörligt tjänande (dvs. bemöda sig om ett tjänande som tilltalar Mig), så att de endast tänker på detta och ingenting annat; så som en rik människa som har förlorat sin rikedom alls inte kan

Rasa är TJÄNANDE som blir till rasa när föremålet för tjänandet uppenbarar sig för tjänandet, det är FÖRVERKLIGANDE av tjänandet. Därför heter det inte rasa utan *bhaktirasa*, inte bara prema, utan *premabhakti*.

Den enskilde bhaktan tjänar bara på ett sätt medan Gud tjänar den bhakta som endast vill Guds glädje på oändligt många sätt. Han tjänar inte bhaktan för att Han vill skänka honom lycka, utan verkligt tjänande, som är lycka.

Så snart man under läsandet eller åhörandet av rasa-texter förnimmer glädje är man på avvägar, på syndens, Gud-löshetens väg, och exploaterar Shastrams. Bhaktan har inte tid att känna glädje; hans Guds-tjänande är hans glädje och i tjänandet är han omätlig, ty tjänandets kraft är oändlig, är nirguna, Guds Egen kraft. Daruka och andra förbannar alls inte sin glädje, ty de vet överhuvudtaget inte vad glädje är. De förbannar att tjänandet självt är glädje och att glädjen som ligger i tjänandet ibland stör tjänandet; och att tjänandets glädje upplevs som störning av tjänandet är just tecken på rätt tjänande. Därav följer att var och en som om så bara har en gnutta av tjänande aldrig är tillfreds med sig själv, och ju mer tjänandekraft han har, desto mindre menar han att han verkligen tjänar. Och detta är förklaringen till att bhaktan utifrån tjänandets kraft normalt sätt alltid talar som *om* han *vore* ute efter sin egen lycka. Endast på den högsta prema-nivån som kallas "Gudomligt vansinne", där Gud för att sporra gopis till ännu högre grad av tjänande vill skicka bort dem eller gör sig osynlig, avslöjar de sin verkliga inställning.

Allt detta måste man hålla klart för sig dagligen, 24 timmar om dygnet, tills tjänandet blivit ens natur. Man måste vara klar över varför Krishna kallar gopis kärlek oklanderlig och vad Han säger till dem och om dem och sig Själv.

Den som inte har någon klar kunskap om atma, Brahma etc. och för vilken inte den inre och yttre världen sedan länge blivit färglös (*vairagya*) kan inte förstå

---

tänka på någonting annat." (Walther Eidlitz: Krishna Caitanya, Hans liv och Hans lära, översättning av Kid Samuelsson 2004, [sadananda.com](http://sadananda.com), från det tyska originalet: Krishna Caitanya, Sein Leben und Seine Lehre, Stockholm 1968.

ens en rad av en passage i Upanishaderna som handlar om jnana. Den som inte har tjänandets kraft kan inte ana någonting, ingenting alls om den rasa som Gud är och som är tjänandet självt.

Bhagavatam är inte någon särskild traditionsföljds egendom. Alla Puranas etc. föredrogs för de många rishis (från helt olika traditionsföljder) i Naimisharanya. Varje Purana har sitt bestämda tema och flera andra Puranas prisar Bhagavatam på grund av dess särställning. Caitanya-bhaktas har accepterat att *Uppenbarelsen själv ställer Bhagavatam främst när det gäller Orduppenbarelsens auktoritet.*

Caitanya har avvisat Shankaracharyas och hans anhängares filosofi, alla försök att vilja spärra in Gud i de mänskliga tankelagarnas fängelse, och betonar att Krishna och Uppenbarelsen är den enda auktoriteten och inte en än så hög bhaktas etc. erbarmliga mänskliga hjärna.

När det heter: HAN är form, och att denna form ändå är "vishnu", dvs. obegränsad av rum, tid och tankelagar etc., så innebär det alls inte att Uppenbarelsen motsäger sig själv, utan Uppenbarelsen uttrycker bara *vad* och *hur* Han ÄR. Å andra sidan upplever jnanis och bhaktas inte olika saker i den *Ene*, utan inför jnanin, yogin, bhaktan står alltid den Enes eviga varandeform, antingen som uttryckslöst Brahma eller som Paramatma eller som Bhagavan, (och även som Isha). Dessa tre är eviga varandeformer av det Absoluta eller *Brahma i ordets fulla bemärkelse.*